

UCHWAŁA NR 270/2025
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 14 listopada 2025 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Samoobrona
o źródłach pozyskania środków finansowych w 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215),

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej Samoobrona o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2024 r. **z powodu** finansowania Komitetu utworzonego przez tę Partię w celu jej udziału w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., z naruszeniem przepisów, o których mowa w art. 144 § 1 pkt 3 lit. e ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy.

Uzasadnienie

Partia polityczna Samoobrona (EwP 298) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2024 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Sprawozdanie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 2076).

Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy partii politycznej, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie przedłożonych dokumentów, sprawozdania biegłego rewidenta oraz dodatkowych wyjaśnień Partii stwierdziła, co następuje.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w poprzednim roku kalendarzowym, partia polityczna Samoobrona wykazała, że w okresie sprawozdawczym pozyskała przychody w kwocie 2345,00 zł, pochodzące od osób fizycznych. Składały się na nie:

- składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę: 720,00 zł,
- darowizny (pieniężne): 1625,00 zł.

Środki te wpłacone były bezpośrednio na rachunek bankowy Partii o nr 41 2490 0005 0000 4530 4291 8643 prowadzony w Alior Bank SA.

Wpłaty na rzecz Partii dokonane były, zgodnie z regulacjami art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, przez obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i były zgodne z limitem określonym w jej art. 25 ust. 4. Forma wpłat była zgodna z określoną w art. 25 ust. 5 tego aktu prawnego.

Partia nie wykazała w sprawozdaniu finansowym by w okresie sprawozdawczym były przekazane na jej rzecz wartości niepieniężne.

Partia nieprawidłowo wypełniła wykazy szczegółowych źródeł pozyskania środków finansowych oraz wydatków poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego dotyczące pozycji 17, 18 oraz 43, wpisując w nich jedynie sumę wpłat. W wykazach tych należało natomiast podać dane osób dokonujących wpłat, tj. imię i nazwisko, miejscowość zamieszkania oraz kwotę wpłaty.

Powyższe oznacza, że Partia złożyła sprawozdanie sporządzone niezgodnie ze stanem faktycznym, czym naruszyła ustawowy obowiązek sprawozdawczy określony w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania

środków finansowych. Uchybienie to, zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych, nie stanowi przesłanki do odrzucenia sprawozdania Partii.

W 2024 r. partia polityczna Samoobrona posiadała Fundusz Wyborczy, którego środki gromadzone były na rachunku bankowym o nr 61 2490 0005 0000 4600 4044 7358, prowadzonym w Alior Bank SA.

Stan środków finansowych tego Funduszu w dniu 1 stycznia 2024 r. wynosił 886,43 zł.

Partia wykazała, że w okresie sprawozdawczym na rachunek Funduszu Wyborczego pozyskała środki finansowe w kwocie 3951,52 zł, na które złożyły się:

- darowizny od osób fizycznych wpłacone z zachowaniem limitu określonego w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy o partiach politycznych: 3900,00 zł,
- pozostałe: 51,52 zł (środki pochodzące z zamykanego rachunku bankowego Komitetu Wyborczego Samoobrona z wyborów organów samorządu terytorialnego).

Partia wykazała, że jej wydatki poniesione z Funduszu Wyborczego w 2024 r. wyniosły 3702,00 zł i zostały przeznaczone na:

- wydatki związane z udziałem Partii w wyborach organów samorządu terytorialnego przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r.: 3700,00 zł,
- koszty bankowe: 2,00 zł.

Kwota 3700,00 zł powinna być wykazana także w pozycji 51 sprawozdania, w której wpisano „0,0”.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. stan rachunku Funduszu Wyborczego wynosił 1135,95 zł.

Państwowa Komisja Wyborcza wskazuje jednak, że w jej uchwale nr 220/2025 z dnia 22 września 2025 r. w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Samoobrona z wyborów organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. e ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 365), postanowiła odrzucić sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Samoobrona o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., z powodu naruszenia art. 132 § 5 Kodeksu wyborczego,

czyli przyjęcia przez Komitet Wyborczy Samoobrona niedozwolonych korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym. Ponieważ wartość przyjętych przez Komitet niedozwolonych korzyści majątkowych przekraczała 1% ogólnej kwoty przychodów Komitetu, na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. e w związku z art. 144 § 1 pkt 2 Kodeksu wyborczego, sprawozdanie Komitetu podlegało odrzuceniu.

Jak jednoznacznie wynika z art. 38a ust. 2 pkt 8 ustawy o partiach politycznych, Państwowa Komisja Wyborcza odrzuca sprawozdanie finansowe partii politycznej w przypadku finansowania komitetu wyborczego tworzonego przez partię polityczną lub komitetu wyborczego tworzonego przez koalicję partii politycznych, w skład której wchodziła partia, z naruszeniem przepisów, o których mowa w art. 144 § 1 pkt 3 lit b, c i e ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy.

Przepis powyższy ma przy tym charakter kategoryczny i nie pozwala Państwowej Komisji Wyborczej na inne rozstrzygnięcie. Państwowa Komisja Wyborcza, stosownie do art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, działa wyłącznie na podstawie i w granicach prawa. Przepisy prawa określające zadania i obowiązki Państwowej Komisji Wyborczej nie tylko stanowią kompetencję do działania, lecz są także źródłem nakazów i zakazów wyznaczających ramy prawne jej działania. Celem zasady legalizmu jest przeciwdziałanie dowolności i arbitralności działania organów państwa oraz możliwość kontroli w oparciu o kryterium zgodności z obowiązującym prawem. Podejmowanie przez organy działania bez podstawy prawnej i poza granicami prawa albo z naruszeniem tych granic są zawsze nielegalne i mogą rodzić odpowiedzialność m.in. karną osób te działania podejmujących, a także odpowiedzialność odszkodowawczą państwa [por. M. Florczak-Wątor, w: P. Tuleja (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2021, LEX/el, kom. do art. 7]. Państwowa Komisja Wyborcza jest więc związana treścią wskazanego wyżej art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38a ust. 2 pkt 8 ustawy o partiach politycznych, który wyłącza swobodę decyzji co do postępowania i rozstrzygnięcia w tej sprawie. Warto zaznaczyć, że rozwiązanie to zabezpiecza partie polityczne przed ewentualnym stronnictwem, dowolnym działaniem Państwowej Komisji Wyborczej wobec nich, a Organ ten przed ewentualnymi oskarżeniami o takie działanie. Podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą innych działań i decyzji niż wynikające stricte

z przepisów ustawy o partiach politycznych stanowiłoby działanie niezgodne ze wskazaną wyżej zasadą legalizmu.

Ponadto Państwowa Komisja Wyborcza wskazuje także, iż Partia utworzyła Komitet Wyborczy w wyborach do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w 2024 r., jednak Pełnomocnik Finansowy tego Komitetu nie złożył sprawozdania o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, do czego był zobowiązany art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego. Pełnomocnik Finansowy Komitetu złożył jedynie informację, że w związku z udziałem w tych wyborach Komitet nie miał przychodów, nie poniósł wydatków ani nie ma zobowiązań finansowych.

Partia Samoobrona w okresie sprawozdawczym nie dopełniła obowiązku prowadzenia na jej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000 zł, z wyłączeniem składek członkowskich, o którym jest mowa w art. 25 ust. 6-13 ustawy o partiach politycznych, oraz rejestru umów, będącego zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną, o którym jest mowa w art. 27a tej ustawy. Uchybienie to, zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych, nie stanowi jednak przesłanki do odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie przedłożonych dokumentów, sprawozdania biegłego rewidenta, dodatkowych wyjaśnień Partii oraz uchwały Państwowej Komisji Wyborczej Nr 220/2025 z dnia 22 września 2025 r. w sprawie sprawozdania Komitetu, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej Samoobrona przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak
(dokument podpisany elektronicznie)